

The Role of Personality Traits in Premarital Counseling and Sustainable Marriage

Talaat Ahangar

PhD Student in Counseling, Islamic Azad University, Tehran Branch, Tehran, Iran

Ahmad Borjali

Professor, Department of Psychology, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

Mehdi Dawai

Assistant Professor, Department of Educational Psychology, Islamic Azad University, Tehran Center, Tehran, Iran

Abstract

Pre-marriage consultation is a preventive approach (psychoeducational program), based on increase of knowledge and skill of people towards a successful, stable and viable marriage among couples. Compilation and creditability of per-marriage consultation model based on personality characteristics. It was based on qualitative approach and data-based method. The research tool was a semi-structured interview wick continued till reaching the theoretical saturation. The meaningful sampling was performed from 20 people of pre-marriage consultation and psychologists in Tehran city. The analysis of interviews were led to identification of 63 open codes and 10 oriented-code and selection code and moving towards a sound and stable marriage. Based on the paradigmatic pattern of the findings, what was extracted as the effective factors of in premarital counseling is causal conditions and intervening factors played a role in a sustainable marriage. The strategies derived from this research, emphasis on the suitability and similarity of personality traits in marriage-acceptance of gender roles similarity and homogeneity of cognitive, behavioral, emotional pattern-training of skills, were the factors of preventing possible family and social damages. Among the results of this research, the individual message: conscious and correct choice. Matrimonial out com: healthy and sustainable

– Corresponding Author: ahangar.ta.1544@gmail.com

How to Cite: Ahangar, T., Barjali, A., Dawai, M. (2023). The Role of Personality Traits in Premarital Counseling and Sustainable Marriage, *Journal of Culture of Counseling and Psychotherapy*, 15(58), 29-68. DOI:

10.22054/QCCPC.2023.70328.3024

marriage. Social consequence: Successful parenting and prevention of divorce. It can be concluded that due to the preventive nature of pre-marriage counseling, especially checking the personality characteristics of oneself and the other party, they can prevent the loss of life capital and help the continuation of marriage.

Keywords: Personality Characteristics, Marital Satisfaction, Difference, Similarity.

نقش ویژگی‌های شخصیتی در مشاوره پیش از ازدواج و ازدواج پایدار

- طلعت آهانگر * ID
 دانشجوی دکتری مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران
- احمد برجعلی ID
 استاد گروه روانشناسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران
- مهدی دوایی ID
 استادیار گروه روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران

چکیده

مشاوره پیش از ازدواج، رویکرد پیشگیرانه‌ای (برنامه روانی-آموزشی)، مبتنی بر افزایش دانش و مهارت افراد در حرکت به سوی ازدواج موفق، باثبات و پردوام در میان زوجین است. تدوین و اعتبار یابی مدل مشاوره پیش از ازدواج بر مبنای ویژگی‌های شخصیتی است. رویکرد کیفی و بر اساس روش داده بنیاد انجام گرفته است. ابزار پژوهش، مصاحبه‌ی نیمه ساختاریافته‌ای بود که تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. نمونه‌گیری به صورت هدفمند از ۲۰ نفر از مشاوران و روانشناسان مشاوره پیش از ازدواج در تهران که دارای حداقل پنج سال سابقه کاری در حوزه خانواده و مشاوره پیش از ازدواج داشته و دارای مدرک دکترای کارشناسی ارشد بودند، انجام گردید. تحلیل مصاحبه‌ها به شناسایی ۶۳ کد باز و ۱۰ کد محوری و کد انتخابی «حرکت به سوی ازدواج سالم و پایدار» منتهی شد. بر اساس الگوی پارادایمی یافته‌ها آنچه به عنوان عوامل مؤثر در مشاوره پیش از ازدواج به دست آمد، عبارت است از: نقش شرایط علی و عوامل مداخله‌گر در ازدواج پایدار. راهبردهای مستخرج از این پژوهش: تأکید بر تشابه و تناسب ویژگی‌های شخصیتی در ازدواج، پذیرش جابجایی نقش‌های جنسیتی، همسانی و همگونی الگوی شناختی، رفتاری و هیجانی و آموزش مهارت‌های ارتباطی بوده است که مورد اخیر عامل پیشگیری از خسارت‌های روانی-اجتماعی می‌باشد. از جمله پیامدهای این پژوهش، پیامد فردی: انتخاب درست و آگاهانه، پیامد زوجی: ازدواج سالم و پایدار، پیامد خانوادگی: سبک فرزند پروری موفق و پیامد اجتماعی: پیشگیری از طلاق بود. نتیجه حاصل از رویکرد

* نویسنده مسئول: ahangar.ta.1544@gmail.com

پیشگیرانه در مشاوره پیش از ازدواج، نوعی کمک به زوجین جهت توجه به عوامل مؤثر در ازدواج، با تکیه بر بررسی ویژگی‌های شخصیتی خود و طرف مقابل است که موجب پیشگیری از اتلاف سرمایه عمر و تداوم ازدواج می‌گردد.

کلیدواژه‌ها: ویژگی‌های شخصیتی، مشاوره پیش از ازدواج، ازدواج پایدار.

مقدمه

خانواده یکی از نهادهای اجتماعی بسیار مهمی است که بر پایه ازدواج بنا شده است. مسئله ازدواج از مسائل مهم و اساسی جامعه بشری است که اولین جوانه‌های ارتباط بین انسان‌ها، در حریم خانواده پدیدار می‌شود (چنگک، لین، چانگک، لین، لی و چن، ۲۰۱۹). در دوران معاصر، این نهاد با چالش‌هایی روبرو شد و این موضوع بر سلامت خانواده و جامعه تأثیر گذاشت. تغییر مدل ازدواج، سن بالای ازدواج، لزوم آماده‌سازی پیش از ازدواج و تغییر روش طلاق در میان متخصصان خانواده می‌تواند سلامت فردی ازدواج و تقویت خانواده را به وسیله ارائه یک روش علمی و برنامه درمانی، حل و توسعه دهد (رفاهی و مقتدری، ۲۰۱۳). از نظر حسن فاطمی راد در سال (۱۳۹۵) ازدواج یکی از پیچیده‌ترین روابط انسانی است که بنیان خانواده بر آن استوار است. پیوند زناشویی به‌عنوان کنشی باهدف‌های متعدد و مشترک حول محورهای زیستی، عاطفی، اقتصادی و اجتماعی شکل می‌گیرد، سنگ بنای خانواده با ازدواج گذاشته می‌شود و در کنار تولد و مرگ یکی از سه حادثه مهم زندگی است. تولد بدون اطلاع و اراده مولود اتفاق می‌افتد، مرگ هم تا حدود زیادی خارج از کنترل است. ولی ازدواج در این میان تنها حادثه‌ای است که امکان انتخاب در آن وجود دارد. داشتن ازدواجی موفق آرزویی است که به ذهن هر انسانی متبادر می‌شود، اما آیا در عمل این مهم محقق می‌شود؟ بدون تردید افرادی هستند که ازدواج چندان خرسندی را تجربه نمی‌کنند و چنین ازدواج‌های ناموفقی می‌تواند عوارض ناخواسته‌ای از جمله عدم رضایتمندی زناشویی، مشکل در فرزندپروری و پرورش فرزندان آسیب‌پذیر و افزایش آسیب‌های اجتماعی را به دنبال داشته است (السون، بحیرایی و فتحی، ۱۳۹۵).

دول و اسکرودر^۴ در تحقیقاتشان در سال (۲۰۰۱) دریافتند که انسان موجودی اجتماعی است و وجود دو عنصر زن و مرد و زندگی مشترک آن‌ها با همدیگر، از ابتدا در

^۱Cheng, S. Y., Lin, P. C., Chang, Y. K., Lee, P. H. & Chen, S. R.

^۲J. Refahi @ N. Moghtaderi

^۳Olson

^۴C. Doel, & GR Schroeder

جوامع بشری دیده شده است. از آنجا که هیچ زوجی باهدف جدایی ازدواج نمی‌کنند و تقریباً همه زوج‌ها به امید یک زندگی درازمدت توأم با آرامش و خوشبختی پیوند می‌بینند؛ اما در رهگذر زمان بسیاری از ازدواج‌ها به بن‌بست رسیده و به جدایی ختم می‌شوند؛ بنابراین یافتن عوامل مؤثر در نارضایتی زناشویی و اتخاذ راهکارهای مناسب امری ضروری است، در پژوهش‌های مختلف، عوامل گوناگونی به‌عنوان عوامل تأثیرگذار بر رضایت زناشویی شناسایی شده‌اند که از جمله این عوامل می‌توان به عوامل زمینه‌ای - فردی، عوامل اجتماعی - فرهنگی و ویژگی‌های فردی اشاره کرد. در میان ویژگی‌های فردی، متغیرهای شخصیتی و سبک‌های مقابله‌ای عواملی هستند که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در تعامل باهم بر رضایت زناشویی تأثیرگذارند. شخصیت به‌عنوان سازمان درونی سیستم عاطفی، احساسی، شناختی و مفهومی تعریف شده که تعیین‌کننده واکنش‌های منحصربه‌فرد انسان به محیط است. روبرتا و اسمیت سال (۲۰۰۵) در پژوهشی مشاهده کردند که روان‌شناسان اجتماعی و شخصیت مدت طولانی است که علاقه‌مندند بدانند چگونه صفات شخصیتی بر کیفیت روابط عاشقانه بزرگ‌سالان مؤثر است. عطاالله محمدی، (۱۳۹۱) از زبان کارولین مورف و اوزلم ایدوک این‌گونه بیان می‌کند که، شخصیت با سازگاری‌های افراد با شرایط زندگی‌شان سروکار دارد، پس در شخصیت هم‌تغییر و هم‌ثبات وجود خواهد داشت؛ بنابراین موضوع مشکل‌آفرین خاصی که سال‌هاست روان‌شناسان شخصیت را به‌زحمت انداخته آن است که کدام نوع از همسانی و ثبات در پاسخ‌ها لازم است تا پیوستگی وجود داشته باشد. از نظر آن‌ها، روان‌شناسی شخصیت عبارت است از مطالعه فرد به‌عنوان یک کل. با قرار دادن او در بافت زیستی و اجتماعی‌اش، این‌که به‌طور کامل بتوانیم الگوهای سازگاری افراد را دریابیم بدین معنی که عوامل مؤثر زیستی و ژنتیکی شخصیت، مکانیزم‌های عاطفی و شناختی و همچنین فرایندهای میان فردی و اجتماعی که در آن شخصیت عمل می‌کند را بشناسیم.

به‌طور کلی، ویژگی‌های شخصیتی بر شیوه‌ای که همسران یکدیگر را درک و باهم

تعامل می‌کنند تأثیر می‌گذارد و تعیین می‌کند که چگونه اختلاف زناشویی درک و مطرح می‌شوند. هر زوجی برای ارتباط، از مهارت‌ها، منابع و رگه‌های شخصیتی گوناگونی که فضای ارتباطی زوجین را تحت تأثیر قرار می‌دهند، استفاده می‌کند. زوج‌هایی که دارای منابع معتبرتر، تحصیلات بیشتر، اعتمادبه‌نفس بالاتر، تحمل بیشتر در برابر سختی‌ها و بحران‌ها و نگرش مثبت به زندگی هستند، موفق‌ترند. همچنین، بسیاری از عوامل پیش‌بینی‌کننده منفی ازدواج قابل پیش‌بینی هستند، مانند نوروگرایی، اختلال‌های روانی مختلف، فقدان مهارت در تعامل اجتماعی و مانند آن (جان بزرگی، ۱۳۹۷).

قربانی و فیروزی، (۱۳۹۶) در مطالعه‌ی خود با عنوان «اثربخشی آموزش سبک زندگی در رضایتمندی و فرسودگی زناشویی زنان متأهل شهر اصفهان» دریافتند، رضایت از ازدواج به عوامل دیگری از جمله مسائل و ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های ارتباطی، مدیریت مالی، فعالیت‌های اوقات فراغت، رابطه جنسی، فرزند پروری، نقش‌های مساوات‌طلبی، جهت‌گیری مذهبی و به سبک‌های تجربی، بازخوردی و انگیزشی فرد نیز وابسته است. به طوری که این عوامل با گذشت زمان ثابت فرض شود، به این معنا که ثبات نسبی و قابلیت پیش‌بینی داشته باشد. ویژگی‌های شخصیتی به گونه متفاوت می‌توانند بر نحوه ارتباط با جنس مخالف تأثیرگذار باشند و در نتیجه می‌توانند عوامل مهم و تأثیرگذار در زندگی خانوادگی و همچنین نگرش افراد به ازدواج به حساب آیند (رستمی؛ گودرزی، ۱۴۰۱).

دونلان و همکاران (۲۰۰۵)، بر این نکته تأکید دارند که رضایت زناشویی بیش از همه از ویژگی‌های شخصیتی زوجین متأثر است شجاعی و همکاران (۱۳۹۸) با توجه به تحقیقات (ویجینیمالا کوماری و پاندا، ۲۰۰۴، هانلر و گنس، ۲۰۰۵، ماهوتی، ۲۰۰۵ و ارینتنگال و ونیستوگن، ۲۰۰۶) به این نتیجه رسیدند، پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند

۱B. Donnellan, M. Conger, R. D., & Bryant, C. M.

۲La. Vajjayanthima, K. Kumari, K Panda. P

۳O. Hunler, & O. Genc

۴A. Mahoney

۵J. Orathinkal & A. Vansteewegen

که تعارضات زناشویی منجر به از بین رفتن صمیمیت و جدایی عاطفی زوجها به‌ویژه زنان می‌شود و سبب می‌شود تا آن‌ها نتوانند پاسخ مناسبی برای حل اختلاف‌ها با زوج خود بیابند (روئچ، وارن و هیل، ۲۰۲۱).

از دیدگاه، ایراد اچکسو، گیکا، ولادیسلاو، پانایتسکو، پلتیکو، فورتونا و گیکا،^۱ (۲۰۲۱) در واقع هرچه مشکلات هیجانی^۲ و عاطفی بیشتر باشد سازگاری زناشویی کمتر می‌شود. نکته‌ای که حائز اهمیت است این که باید بتوان هیجان‌ات را کنترل و مدیریت کرد، چراکه عدم مدیریت هیجان و دشواری در تنظیم هیجان منجر به اختلالات اضطرابی و افسردگی می‌شود (بشارت و فرهمند، ۲۰۱۶؛ گودمن، کشران و ایماگو، ۲۰۲۰؛ سیلتون، کاریلاس، سیمبا، اسمیت، بریانت و هالر،^۳ ۲۰۲۰).

نکته قابل توجه در مورد متغیرهای ذکر شده این است که عملکرد مطلوب خانواده تحت تأثیر برخی ویژگی‌های فردی زوجین از قبیل ویژگی‌های شخصیتی، ارتباط مؤثر زوجین، عزت نفس بالای زوجین و خلق و خوی همسر نیز قرار می‌گیرد. در زندگی نقاط تعیین کننده‌ای وجود دارد که سرنوشت‌ساز است. باینکه در مواجهه با هر مشکل، مراجعه به مشاور ضرورت دارد ولی مهم‌ترین آن تصمیم‌گیری در انتخاب همسر است. دختری که مواجه با خواستگاران متعدد است و یا پسری که از بین دختران زیادی می‌خواهد به انتخاب پردازد در یک مرحله بحرانی از زندگی قرار دارد. بحران فکری زمانی بیشتر می‌شود که در آستانه تصمیم‌گیری است. متخصصان بهداشت روان و مشاوره خانواده با استفاده از اصول روانشناسی و مشاوره به مشاوره قبل از ازدواج می‌پردازند. مشاوره قبل از ازدواج زمانی انجام می‌گیرد که زوجها وارد یک رابطه شده‌اند و در جستجوی کسب اطلاعات برای تقویت رابطه و ارزیابی خود برای یک ازدواج موفق می‌باشند؛ بنابراین مشاوره قبل از ازدواج فرایندی آموزشی، درمانی و پیشگیرانه است

^۱Roesch, Warren, & Hill

^۲Iordachescu, Gica, vladislav, Panaitescu, Peltecu, Furtuna, Gica

^۳Emotionality

^۴Goodman, Kashdan, & Imamoglu.

^۵Silton, Kahrilas, Skymba, Smith, Bryant & Heller

(حسینی، ۱۳۹۳). گرین و میلر^۱ (۲۰۱۳) بر این باورند که در واقع، همانند تلاش‌های پیشگیرانه متخصصان سلامت عمومی برای پیشگیری از ابتلا به بیماری‌های جسمی (مانند آنفولانزا، آبله‌مرغان و دیفتری) و کمک این اقدامات به افزایش سلامت جسمانی و شرایط زندگی افراد، می‌توان برنامه‌های آمادگی پیش از ازدواج را نوعی روش واکسیناسیون و ایمن‌سازی برای زوجین متقاضی ازدواج دانست. داشتن ازدواجی موفق مرهون عوامل متعددی است که مهم‌ترین آن‌ها آموزش پیش از ازدواج است. برای اخذ گواهینامه رانندگی، مدرک تحصیلی یا استخدام در شغل خاص ساعت‌ها آموزش نظری و عملی دریافت می‌کنیم و برای تدارک جشن عروسی ساعت‌ها وقت صرف می‌کنیم، چگونه برای مهم‌ترین تصمیم زندگی (ازدواج) آموزشی را در نظر نمی‌گیریم؟ تحقیقات به عمل آمده نشان می‌دهد که آموزش پیش از ازدواج^۲ خطر زندگی ناسازگار و طلاق را ۳۵ درصد کاهش می‌دهد. برنامه‌های پیش از ازدواج مؤثر باید شامل پرسشنامه پیش از ازدواج برای ارزیابی ارتباط زوج‌ها باشد. مرکز پرسشنامه باید روی موضوع‌های مهم زوج‌ها مانند موضوعات شخصیتی، مالی و والدینی باشد، اگر افراد قبل از ازدواج به وسیله این پرسشنامه موردسنجش قرار نگیرند، ممکن است در نهایت با مشکلاتی در ازدواج مواجهه بشوند (السون-بحیرایی و فتیحی، ۱۳۹۷) از نگاه بانکی پور فرد و همکاران (۱۳۹۰)، زندگی زناشویی مستلزم مشارکت عاطفی مداوم است. زمانی که این مشارکت از بین می‌رود، فرد انگیزه‌های زندگی مشترک را از دست می‌دهد، هر چند مایل به جدایی رسمی نباشد. یا برآوردی از اینکه چند درصد نارضایتی‌ها به دادگاه کشیده می‌شوند و تناسب بین تعداد طلاق با تعداد پرونده‌های در دست رسیدگی، به چه اندازه است، روشن می‌شود چند برابر طلاق واقعی، طلاق عاطفی وجود دارد. زندگی زناشویی اغلب بدون تعارض و مشکل نیست، اما مهم‌ترین مسئله این است که هر یک از زوجین چگونه قادر به غلبه بر هر مشکلی که رخ می‌دهد، هستند. اگر مشکلات پیش آمده بلافاصله برطرف نشود، تعارض طولانی مدت ایجاد می‌شود. تعارض زناشویی شرایطی است که زن و شوهر در

^۱A. Green, R. Miller, L. D.

^۲Premarital Counseling

ازدواج خود با مشکلاتی روبرو می‌شوند و این موقعیت را می‌توان از رفتار ناهماهنگ آن‌ها هنگام وقوع تعارض مشاهده کرد (ویسانینگروم، اپی‌فانی و ادیاتی، ۲۰۲۲).

در پژوهش نظری، کربلایی و محمد میگونی (۱۳۹۶)، تحت عنوان «الگوی ساختاری کمال‌گرایی، بهزیستی روان‌شناختی و سازگاری زناشویی» آمده است، زوج‌هایی که با یکدیگر موافق‌اند از زندگی زناشویی خود نسبتاً رضایت دارند، زوج‌های سازگار از زندگی زناشویی، جنسی و از ویژگی‌های شخصیتی شریک زندگی خود رضایت دارند، از مصاحبت با خانواده خود لذت می‌برند و همراه باهم مشکلات زندگی را حل می‌کنند. با عنایت به مطالب بیان‌شده، اهمیت مشاوره پیش از ازدواج بیش‌ازپیش روشن گردید؛ بنابراین در نظر گرفتن تمام جوانب زندگی بخصوص توجه به ویژگی‌های شخصیتی در مراحل مشاوره پیش از ازدواج، از اهم موضوعات می‌باشد.

این پژوهش تلاش دارد تا با نظر به اهمیت خانواده به‌عنوان اساسی‌ترین نهاد اجتماعی، تغییرات سبک زندگی، تغییر و تحول روابط درونی و برونی خانواده، به تعویق افتادن ازدواج و آثار زیان‌بار نارضایت‌مندی و فروپاشی ازدواج‌ها، در جهت کمک به انتخاب صحیح همسر مناسب، به یاری جوانان آماده‌ی ازدواج بیاید و از آسیب‌های احتمالی فردی و اجتماعی پیشگیری کند. مشاوره پیش از ازدواج، در جهت مداخله پیشگیرانه به‌منظور افزایش کیفیت زندگی زناشویی و آماده شدن برای پذیرش نقش‌های زناشویی، همچنین پیشگیری از بروز الگوهای بدکارکرد تعاملی میان زوجین، کاهش طلاق رسمی و عاطفی ضروری به نظر می‌رسد. این پژوهش به تأثیر عوامل مختلف در ازدواج موفق می‌پردازد. نقش ویژگی‌های شخصیتی بر رضایت زناشویی را موردبررسی قرار داده است. همچنین به این موضوع اذعان دارد که مشاوره قبل از ازدواج می‌تواند فرایندی آموزشی، درمانی و پیشگیرانه باشد و با شناسایی متغیرهای متعدد، موفقیت ازدواج را پیش‌بینی کند. پیوند ازدواج به همان میزان که از ثبات و استحکام برخوردار است، می‌تواند بسیار شکننده و حساس نیز باشد. با در نظر گرفتن این امر مهم، مشاوره

پیش از ازدواج در جهت عقلانی نمودن امر ازدواج و در رفع خطرات و آسیب‌ها به زوجین کمک شایانی خواهد نمود.

پژوهش حاضر، در پی شناسایی مؤلفه‌هایی است که به پایداری و ثبات ازدواج کمک کند. شناسایی این مؤلفه‌ها و به کارگیری آن‌ها جوانان را در جهت آماده‌سازی ازدواج، انتخاب صحیح همسر و پیشگیری از آسیب‌های فردی و اجتماعی یاری می‌دهد. مشاوره پیش از ازدواج در جامعه ما در جهت مداخله پیشگیرانه به منظور افزایش کیفیت زندگی زناشویی و آماده شدن برای پذیرش نقش‌های زناشویی، همچنین پیشگیری از بروز الگوهای بدکارکرد تعاملی میان زوجین، کاهش طلاق رسمی و عاطفی ضروری به نظر می‌رسد.

بنابراین، مسئله پژوهش حاضر، با توجه به اهمیت جایگاه خانواده، تغییرات سبک زندگی، تغییر و تحول روابط درون و برون فردی، تعویق افتادن ازدواج، آثار زیانبار نارضایمتندی زناشویی و فروپاشی ازدواجها این است که چگونه می‌توان با مؤلفه‌های مشاوره پیش از ازدواج، جوانان را با درک تفاوت‌ها و تشابهات ویژگی‌های شخصیتی، برای ازدواج باثبات و سالم کمک نمود؟

از این جهت در این پژوهش، به شناسایی عوامل علی و مداخله‌گر، راهبردها و پیامدهای ازدواج سالم و پایدار، با توجه به ویژگی‌های شخصیتی افراد از دیدگاه مشاوران پیش از ازدواج و تحقیقات انجام‌شده پرداخته شد و در نهایت نتایج حاصل از این پژوهش در قالب الگوی پارادایمی (مفهومی) تدوین گردید که هدف از آن تدوین مدل مشاوره پیش از ازدواج بر مبنای ویژگی‌های شخصیتی است.

روش پژوهش

در پژوهش حاضر، از رویکرد کیفی و روش داده بنیاد (استراس و کوربین) استفاده شده است. این روش دارای مؤلفه‌های عوامل علی، عوامل مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها است.

جامعه پژوهش، شامل مشاوران مشاوره پیش از ازدواج شهر تهران بوده که حداقل پنج سال سابقه کار در این زمینه داشته‌اند. اندازه نمونه بر اساس تکمیل نظریه و اشباع مقوله‌های شناسایی شده، شامل ۲۰ نفر (۱۳ زن و ۷ مرد) بود. نمونه‌گیری این پژوهش با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند و هم‌زمان از روش نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شد. پس از تماس با مشاوران، مصاحبه عمیق با سؤالات نیمه ساختاریافته انجام گردید. در ابتدا از مصاحبه‌شوندگان سؤالات به صورت کلی پرسیده می‌شد. سپس به دنبال پاسخگویی آن‌ها در صورت نیاز و برای موشکافی بیشتر، توضیحات بیشتری درخواست می‌شد. زمان تقریبی برای هر مصاحبه ۴۰ تا ۵۰ دقیقه طول کشید. قبل از انجام مصاحبه با کسب اجازه از مصاحبه‌شوندگان در پژوهش، مصاحبه‌ها ضبط گردیدند و پس از آن بر روی کاغذ پیاده‌سازی شدند تا آماده انجام تحلیل و کدگذاری‌ها شوند. باتوجه به روش این پژوهش، انتخاب تعداد نمونه‌ها جهت تحلیل داده‌ها به میزانی بود که به اشباع برسد. علاوه بر این، به منظور ارتقای کیفیت پژوهش در انتخاب نمونه‌ها، تلاش شد سابقه کاری بالاتری داشته باشند.

در تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده، از روش نظریه زمینه‌ای داده بنیاد استفاده گردید؛ اطلاعات حاصل از مصاحبه‌ها شامل، عوامل علی و مداخله‌گر، راهبردها و پیامدهای ازدواج سالم و پایدار بود. در روش داده بنیاد، فرایند تحلیل به صورت کدگذاری داده‌ها است. پس از انجام کدگذاری‌ها با مقایسه عبارات، مفاهیم مشترک و یکسان در یک گروه و تحت عنوان مقوله قرار گرفتند. بعد از جمع‌آوری داده‌ها، نتایج هر مصاحبه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. پس از گردآوری داده‌های مصاحبه‌ای و متنی، تحلیل و کدگذاری در امتداد با نمونه‌گیری نظری آغاز گردید. در فرایند کدگذاری، محقق به کدبندی یا مفهوم‌بندی داده‌های گردآوری‌شده پرداخت، کدگذاری به فرایند استخراج مفاهیم از داده‌های خام برحسب محتواها و ابعاد گفته می‌شود (محمدپور، ۱۳۹۲). در این پژوهش فرایند کدگذاری‌ها در ۳ مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی (انتخابی) صورت گرفت. در نهایت از مقایسه مفاهیم به دست آمده از داده‌ها، مدل حرکت به سوی ازدواج سالم و پایدار تدوین گردید. با انجام

کدگذاری‌ها ارتباط مقوله‌ها باهم به صورت مدل مبتنی بر روش داده بنیاد شناسایی شد که در شکل شماره ۱ تحت عنوان «مدل مفهومی حرکت به سوی ازدواج سالم و پایدار» به نمایش درآمد. به دنبال کدگذاری، همه بلوک‌های مقوله‌ای در الگوی پارادایمی (هسته مرکزی) قرار گرفتند و نظریه «حرکت به سوی ازدواج سالم و پایدار» ایجاد گردید.

به منظور اعتبار یابی و صحت داده‌های پژوهش، به معیار قابلیت اعتماد یافته‌ها از فنون مرسوم برای رسیدن به اعتبار یابی و اعتماد در یافته‌های کیفی استفاده گردید. برای سنجش اعتبار داده‌ها در این پژوهش از روش مشارکت کنندگان استفاده شد. بدین گونه که یافته‌های به دست آمده از تحلیل داده‌ها و کدگذاری‌ها در اختیار برخی مشارکت کنندگان (مشاوران) در پژوهش قرار گرفت و از این طریق آنان صحت کدگذاری‌ها را گزارش کردند. همچنین محقق از روش استشهد نظری نیز، برای اطمینان بیشتر از نتایج استفاده کرد. پژوهشگر با نظارت بر سازه‌های تدوین شده و فرایند تغییر از آغاز تا پایان پژوهش آن را مستندسازی نمود. این امر توانست با شرکت مشاوران آگاه و همکاران متخصص تحقق پیدا کند. به بررسی نتایج کدگذاری‌ها پرداخته شد و از بازخوردهای لازم استفاده گردید تا نتیجه تحلیل، عینی‌تر و به اعتبار پژوهش نیز افزون‌تر گردد.

روش دیگری که به جهت اعتبار یابی استفاده شد، مشاهده مداوم بود. پژوهشگر به صورت مداوم و به اندازه لازم به مشاهده و تحلیل پرداخت تا موضوعات خاص و مهم-تری را شناسایی کند و از تعجیل در نتیجه‌گیری اجتناب نماید. در نهایت روش درگیری پیوسته و طولانی مدت (اشباع نظری) نیز، بکار گرفته شد. هر چند پژوهشگر با گردآوری و تحلیل داده‌های پژوهشی در تحقیق کیفی محدودیت زمانی ندارد، اما زمانی که احساس شد کدها و مفاهیم به جای گسترش، تکرار (اشباع نظری) می‌یابد، به مصاحبه‌ها خاتمه داده شد.

یافته‌ها

پس از دستیابی به اشباع نظری داده‌ها در فرایند مصاحبه و تجزیه و تحلیل نظرات مشاوران

مصاحبه‌شونده در پژوهش، ۶۳ کدباز، ۱۰ کد محوری و کد انتخابی «حرکت به سوی ازدواج سالم و پایدار» شناسایی شد. یافته‌ها در جدول ۲ نشان داده شده‌اند. بعضی از مقوله‌های به‌دست‌آمده با پژوهش‌های گذشته مشترک بوده، بعضی دیگر دستاورد این پژوهش است. در ادامه به تفکیک توضیح یافته‌ها آمده است. همچنین نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش در قالب الگوی پارادایمی (مفهومی) تدوین شده است که در شکل شماره ۱ مشاهده می‌شود. شکل ۱ در قبل از بحث و نتیجه‌گیری می‌آید.

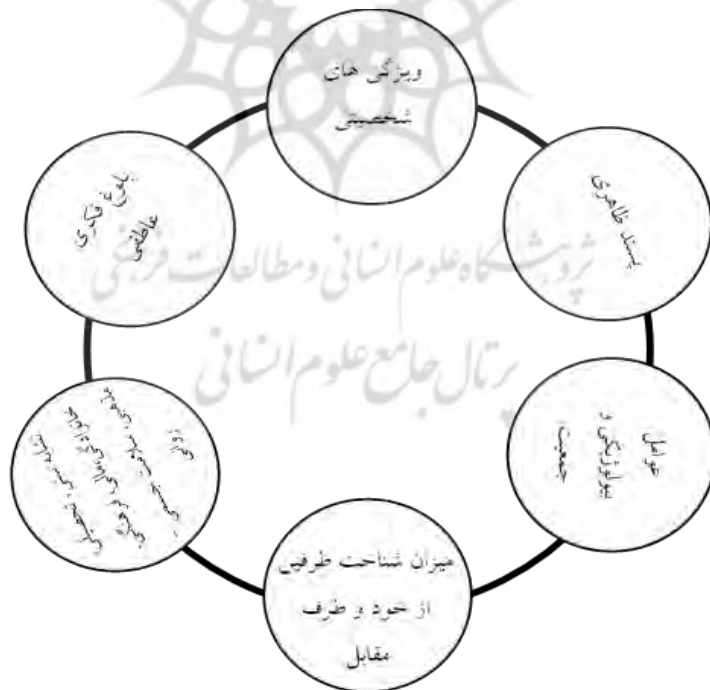
جدول (۱) عوامل علی، عوامل مداخله‌گر، راهبردها و پیامدهای مشاوره‌ی پیش از ازدواج

ارزیابی فردی: جمعیت‌شناختی، عوامل بیولوژیکی، ویژگی‌های شخصیتی، بلوغ فکری و عاطفی پسند ظاهری، سلامت جسمی و روانی، پذیرش نقش‌های جنسیتی، مسائل مذهبی، تناسب سنی و تحصیلی، میزان شناخت خود و طرف مقابل.	مؤلفه‌های مشاوره‌ی پیش از ازدواج
ارزیابی خانوادگی: روابط سیستمی خانواده، تشابه خانوادگی مسائل اقتصادی-اجتماعی، مسائل فرزندپروری، بررسی نظام خانوادگی.	
آموزش مهارت‌ها: خودشناسی و انتخاب آگاهانه، مهارت‌های ارتباطی، کتاب درمانی و خدمات اطمینان بخشی.	
نیازها، خواسته‌ها و اهداف: توجه به نیازهای اساسی، بررسی ملاک‌های انتخاب، ارزیابی اهداف زندگی.	
کاربست ابزار: استفاده از تست‌های شخصیتی، آزمون نیازهای گلاسر، تست دلبستگی، تست طرح‌واره، استفاده از پرسش‌نامه، استفاده از مصاحبه، استفاده از آزمون‌های فرافکن آدمک و درخت.	
تشابه در برون‌گرایی-درون‌گرایی، بالا بودن نوروژ گرایبی، انعطاف‌پذیری و وجدان‌گرایی بالا، میزان استقلال، توافق‌پذیری، نقش طرح‌واره‌های ناسازگار، فاصله نقش جنسیتی.	عوامل مداخله‌گر در مشاوره پیش از ازدواج
تأکید بر تشابه و تناسب ویژگی‌های شخصیتی در ازدواج، پذیرش جا به جایی نقش‌های جنسیتی، الگوی همسانی و همگونی شناختی، رفتاری و هیجانی، آموزش مهارت‌ها.	راهبردهای مشاوره‌ی پیش از ازدواج
پیامد فردی: انتخاب درست و آگاهانه پیامد زوجی: ازدواج سالم و پایدار پیامد خانوادگی: فرزند پروری موفق پیامد اجتماعی: پیشگیری از آسیب‌های طلاق	پیامدهای مشاوره پیش از ازدواج

مؤلفه‌های مشاوره پیش از ازدواج

در طول مصاحبه‌های انجام شده در پژوهش، مؤلفه‌ای که بیشتر از همه مهم‌تر و زمینه‌ساز ازدواج سالم و پایدار بود ویژگی‌های شخصیتی است. بیشتر مشاوران مشارکت‌کننده به تشابه و تناسب ویژگی‌های شخصیتی و در دو سر طیف قرار نگرفتن آن‌ها، توجه زیادی مبذول و بر این مؤلفه در مشاوره پیش از ازدواج تأکید داشتند. بدیهی است که همخوانی ویژگی‌های شخصیتی بر عملکرد زوجین و خانواده پایدار مؤثر است. همچنین تعدادی از مشاوران مصاحبه‌شونده بخشی از موفقیت ازدواج را در گرو سلامت روانی-جسمی و بلوغ فکری و عاطفی می‌دانستند. از نظر آن‌ها افراد علاوه بر اهمیت قائل شدن بر این مؤلفه‌ها، لازم است که به تشابه سنی، تحصیلی، فرهنگی و مسائل مذهبی و پسند ظاهری نیز توجه کنند و با پذیرش نقش‌های جنسیتی و شناخت خود و طرف مقابل دست به انتخاب صحیح و آگاهانه بزنند و در جهت ازدواجی باثبات و پردوام گام بردارند.

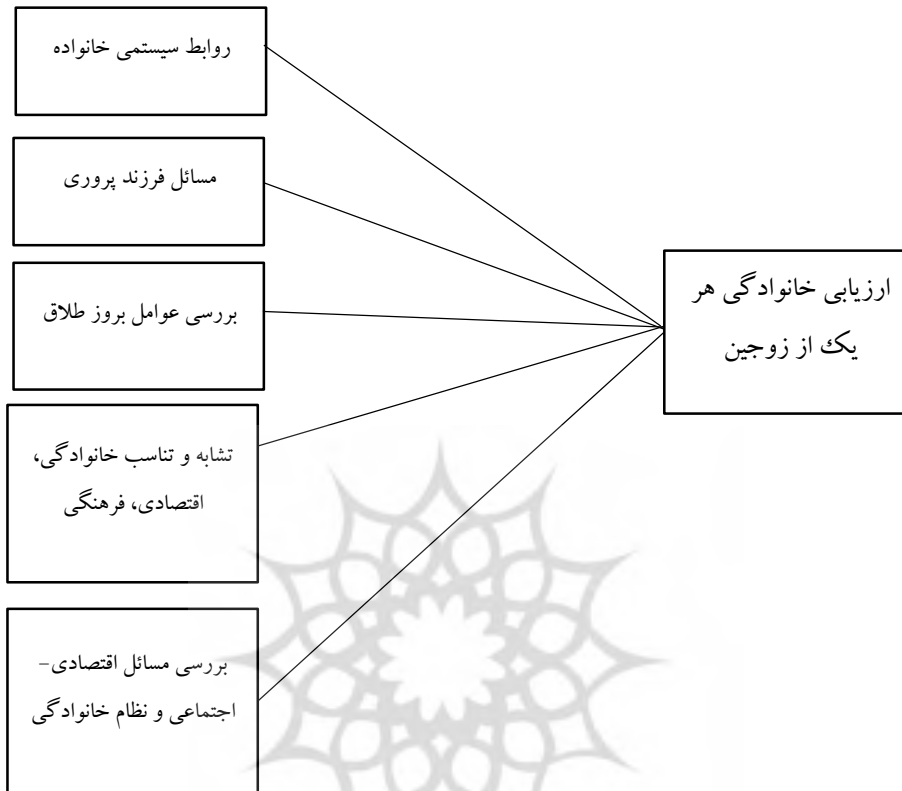
شکل (۱) ارزیابی فردی

از جمله عوامل خانوادگی مؤثر در ازدواج که در بیشتر مصاحبه‌ها به آن اشاره شده است، روابط سیستمی خانواده و بررسی نظام خانوادگی است؛ یعنی سبک زندگی و الگوهای تکرارشونده، روابط دوران کودکی تا ازدواج، میزان زن‌سالاری و مردسالاری در خانواده، همچنین تشابه خانوادگی، اقتصادی-فرهنگی و اجتماعی نقش مهمی در شکل‌گیری ازدواج‌های بادوام دارند. مؤلفه دیگر توجه به فرزندپروری است که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ضرورت دارد که نوع نگاه به مسئله فرزندآوری و نحوه تربیت فرزندان مورد بررسی قرار گیرد، زیرا که حاصل یک ازدواج، فرزندان آن هستند. لازم است زوجین در شیوه فرزندپروری باهم همسان فکر کنند تا از میزان خسارت‌های روانی-اجتماعی پیشگیری شود.

از نظر مشاوران افراد با خودشناسی، ضمن افزایش سطح شناخت خود، متوجه می‌شوند که چه کسی را متناسب با ویژگی‌های شخصیتی، آگاهانه انتخاب کنند و سطح پذیرش و مسئولیت‌پذیری‌شان را نیز افزایش دهند. این ویژگی‌ها برگرفته از شخصیت آن‌ها بوده و به عملکرد و نوع ارتباط آن‌ها با دیگران وابسته است؛ یعنی انسان باید بعضی مهارت‌های ارتباطی به‌ویژه با جنس مخالف را فرا بگیرد. برای کسب آگاهی می‌توان از کتاب‌های مختلف، در زمینه خودشناسی و شناخت طرف مقابل بهره برد. وسیله دیگر برای افزایش آگاهی، استفاده از جلسات آموزش مشاوره پیش از ازدواج و در صورت لزوم ماه‌های پس از ازدواج بوده تا به همسران در جهت اطمینان بخشی بیشتر در آغاز زندگی مشترک کمک نماید و در صورت وجود نقص‌هایی در مهارت‌های ارتباطی، آن را برطرف کرده و با به‌کارگیری عقل و تدبیر با چالش‌های زندگی روبه‌رو شوند.

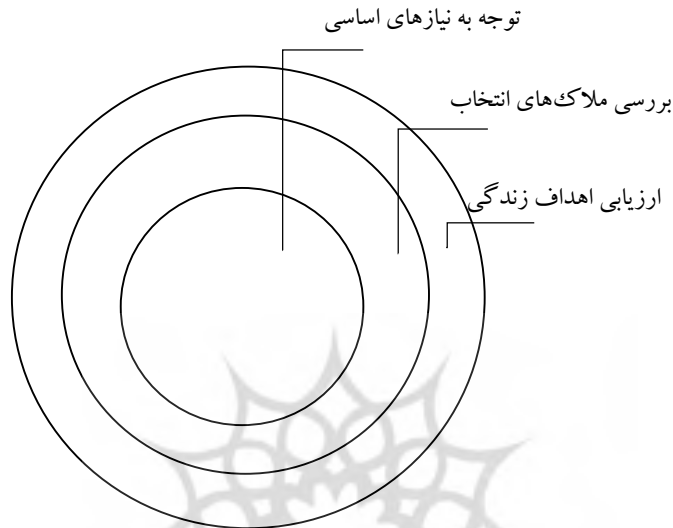
شکل (۲) ارزیابی خانوادگی هر یک از زوجین

یکی دیگر از مؤلفه‌های مهم در مشاوره پیش از ازدواج توجه به نیازها خواسته‌ها و اهداف است. از جمله این نیازهای اساسی، نیاز به محبت و احترام، نیاز به تفریح، نیاز جنسی، نیاز به معاشرت با دیگران می‌باشد. افراد با به رسمیت شناختن، پذیرش نظر و دیدگاه یکدیگر، ضمن رعایت مرزها و حریم خصوصی هم می‌توانند نیاز به احترام فرد مقابل را ارضاء کنند. همچنین با نوازش، لمس کردن نیاز به محبت زوجین ارضاء خواهد شد. در ارتباط با نیاز جنسی، همسانی و تطابق جنسی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در صورت عدم هماهنگی زوجین، فردی که ارضاء نشود به دلیل سرکوب عواطف، دچار افسردگی و یا وسواس می‌شود. در تأمین نیاز به تفریح، توجه به تفریحات مشترک موردنظر است. تماشای فیلم، ورزش کردن و آشپزی کردن و... به صورت مشترک همگی در تقویت

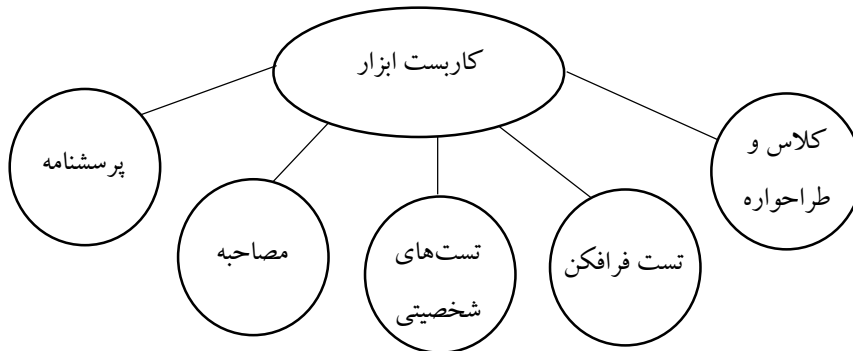
رابطه زناشویی مؤثرند. در زمینه خواسته‌ها و اهداف.

شکل (۳) ارزیابی نیازهای، خواسته‌ها و اهداف زوجین

از مؤلفه‌های دیگر مصاحبه‌شوندگان در مشاوره پیش از ازدواج که در شناسایی ویژگی‌های شخصی افراد نقش تعیین‌کننده‌ای دارد، استفاده از ابزارهای تست، پرسشنامه و مصاحبه است. از نظر آن‌ها با استفاده از آزمون نیازهای گلاسر، زوجین به میزان نیازهای اساسی خود و طرف مقابل آگاه شده و از تفاوت‌های جنسیتی مطلع می‌شوند. مثلاً: اگر نیاز به اقتدار مرد و نیاز به محبت زن و احترام متقابل تأمین شود، از چالش‌های بسیاری در زندگی پیشگیری می‌شود. اجرای تست طرح‌واره در شناسایی طرح‌واره‌های ناسازگار کمک می‌کند زیرا هر یک از طرح‌واره‌ها به شکلی بر ارتباطات زوجین در بروز ناسازگاری و تعارضات زناشویی نقش دارند که با شناسایی و اصلاح آنها، بسیاری از وقایع تهدیدآمیز و اختلاف برانگیز جلوگیری خواهد شد.

شکل (۱) کاربرست ابزار

عوامل مداخله‌گر

بر اساس یافته‌های پژوهش، بسیاری از عوامل اثرگذار بر ازدواج پایدار و سالم، مبنای شخصیتی دارند. مقوله‌هایی که در این زمینه استخراج گردید بیشتر نقش مداخله‌گر و گاه تسهیل‌گر دارد. ویژگی‌هایی از جمله انعطاف‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، استقلال، توافق‌پذیری بالا، وجدانگرا بودن و تشابه درونگرایی-برونگرایی از ویژگی‌های شخصیتی مثبت شناسایی شدند.

از نظر مصاحبه‌شوندگان از میان ویژگی‌های شخصیتی، انعطاف‌پذیری بالا نقش بسزایی در ثبات ازدواج و رضایت از زندگی زناشویی دارد؛ زیرا با وجود انعطاف‌پذیری، افراد در بخشش توانمندترند، احتمال بخشش خطاهای بزرگ‌تر بیشتر است. از این طریق توانایی‌شان برای مقابله با چالش‌های زندگی که اجتناب‌ناپذیرند را بالا می‌برد؛ چالش‌ها را می‌پذیرند و راهکارهای مناسب بکار می‌برند. انعطاف‌پذیری در حل مشکلات، توجه بیشتر به همسر، استفاده از روش‌های متنوع و عقلانی در حل تعارضات زناشویی و روابط جنسی دونلان و همکاران (۲۰۰۴)، موجب می‌شود تا زوجین در حل مسائل و چالش‌های زندگی زناشویی به گستره وسیعی از راه‌حل‌ها پناه آورند. همین امر می‌تواند از سطح تعارضات آن‌ها بکاهد و احتمال تمایل به طلاق را کاهش دهد.

تجزیه و تحلیل تجارب مشاوران مصاحبه‌شونده در این پژوهش بیانگر آن است که در ویژگی‌های شخصیتی زوجین هرچه تشابه و تناسب بیشتر باشد رضایت از زندگی زناشویی

بیشتر است. چنانچه در پژوهش حاضر، عدم تشابه در هیجان خواهی و ریسک‌پذیری از عوامل علی‌چالش‌برانگیز در روابط همسران بوده است. در هیجانی بودن و بروز آن اگر تناسب نباشد و باهم متفاوت باشند، احساس می‌کنند همدیگر را نمی‌توانند درک کنند. در صورت وجود اختلال در یکی از طرفین شرایط بدتر است و نارضایت‌مندی بیشتر خواهد بود. موضوع تشابه و تناسب در ویژگی درونگرایی-برونگرایی هم صدق می‌کند.

از عوامل دیگر مداخله‌ای، فاصله نقش‌های جنسیتی و طرح‌واره‌های ناسازگار هستند. طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، الگوها یا درون‌مایه‌های عمیق و فراگیر هستند که در دوران کودکی یا نوجوانی شکل گرفته‌اند و در بزرگسالی تداوم یافته‌اند، به رابطه فرد با خود و دیگران مربوط می‌شوند و به شدت ناکارآمدند (یانگ، ۲۰۰۷). این باورها و طرح‌واره‌های مربوط به روابط میان فردی در بزرگسالی و در انتخاب همسر و روابط زناشویی نمود پیدا می‌کنند و بر آن تأثیر زیانباری می‌گذارند (یانگ و گلووسکی، ۱۹۹۷). همسری که دارای طرح‌واره رهاشدگی است، گمان می‌کند هر لحظه همسر و یا زندگی‌اش را از دست می‌دهد. همسری که دارای طرح‌واره بی‌اعتمادی است با تمرکز عمیق و پیوسته بر جنبه‌های منفی زندگی و نادیده گرفتن جنبه‌های مثبت زندگی، موجب اختلافات زناشویی و ازهم‌پاشیدگی خانواده می‌گردد. همسری با طرح‌واره محرومیت هیجانی، فکر می‌کند که نیازهای او به حمایت‌های عاطفی، از سوی همسرش به اندازه کافی منتهی نمی‌شود. همسری با طرح‌واره ناسازگار استحقاق، دچار خودشیفتگی می‌شود و خودش را خیلی قبول دارد و در تعاملات با همسر و دیگران مشکل پیدا می‌کند. از طرفی آرتی و بمپوراد،^۲ (۱۹۸۰) بر ازهم‌پاشیدگی خانوادگی و اندوز و حمیدپور (۱۳۸۴) بر سبک فرزند پروری و کوپر،^۴ (۲۰۱۰) علت طلاق را علاوه بر عوامل اجتماعی-اقتصادی و حقوقی و علل فردی و روان‌شناختی، در مطالعات خود دریافته‌اند که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه اثر منفی بر رضایت زناشویی دارند.

^۱Young

^۲Young & Glusky

^۳S. Arity, & J. Bembord,

^۴ML.Cooper

از عوامل میانجی دیگر، فاصله نقش جنسیتی است. تفاوت‌های زن و مرد که عامل اجتماعی شدن آنهاست، در شیوه فکر کردن به هویت و روابطشان با دیگران مؤثر است. بدین گونه که زن‌ها به علت اجتماعی بودن، نسبت به سرنخ‌های محیطی حساس‌تر می‌شوند و به احتمال بیشتری در مقایسه با مردان به اصطلاح رفتارشان در متناسب‌سازی آنها با بافت اجتماعی‌شان می‌پردازند (وود و اگیلی، *۲۰۰۲). از این رو درک از جنسیت در زندگی به عنوان یک فرد دارای آن جنسیت بر تجارب زناشویی، ثبات و کیفیت زناشویی اثر می‌گذارد. در واقع تجارب زنان و مردان در روابط نزدیک و صمیمی به علت بازخوردها و ارزش‌هایشان شکل می‌گیرند (پلاتو و گوردون، ۱۹۸۵ و لی، ۲۰۱۴). تفاوت‌های شخصیتی برای زن یا مرد در ازدواج چالش‌برانگیز باشد و نیز بیانگر شیوه تعامل زن و مرد می‌باشد (دپیل و السون، ۲۰۱۰). از تحقیقات همسو با پژوهش حاضر، آرلینگتون^۵، ۲۰۱۰، رودزن^۴، لپیا^۷، ۲۰۱۰، ژافی و هید^۸، ۲۰۰۰ و واکلر^۹، ۲۰۰۶ را می‌توان نام برد. در پژوهش حاضر، از نظر مینا: تمایل به رهبری و مدیریت کردن یا پیروی، اگر خانم بیشتر باشد مسئله‌ساز است. از نظر احمد: وجود فاصله جنسیتی عاملی است تا زوجین همدیگر را درک نکنند. زن در انتهای زنانگی و مرد در انتهای مردانگی دچار مشکل می‌شوند. زن مرد را خشک و خیلی منطقی و بی‌عاطفه تلقی می‌کند و مرد، همسر را ناز نازی، ضعیف و وابسته و مزاحم تلقی می‌کند. اینجا از نظر جنسیت فاصله زیاد است. صفت شخص بخشی از شخصیت است. فاصله استاندارد شخصیتی و جنسیتی در شخصیت باید وجود داشته باشد.

^۱W. Wood, & Eagly

^۲Gordon

^۳Lee, S

^۴R. Deal, L. Olson

^۵C. L. Darlington

^۶Rodzen

^۷Lippa, R.A

^۸S. jaffe, & J. S Hyde

^۹L, J. Walker

راهبردها

با توجه به تحلیل مصاحبه‌ها، راهبرد مشاوران شرکت‌کننده در این پژوهش، تأکید بر تشابه و تناسب ویژگی‌های شخصیتی در ازدواج، پذیرش جابجایی نقش‌های جنسیتی، همسانی و همگونی الگوی شناختی، رفتاری و هیجانی و آموزش مهارت‌های زندگی عامل پیشگیری از آسیب‌های روانی و اجتماعی بوده است. از این رو برای ارزیابی ویژگی‌های شخصیتی از تست‌های نئو، نیازهای گلاسر^۱، تست دلبستگی^۲، کتل، mmpi، تست طرح‌واره^۳ و تست فرافکن آدمک و درخت استفاده گردید. در زمینه آموزش مهارت‌ها نیز تأکید بیشتر آن‌ها بر آموزش مهارت‌های ارتباطی زوجین بود. از جمله مهارت بین فردی، مهارت گفتگو، مهارت مدیریت هیجان، مدیریت حل تعارض و مدیریت خشم بودند.

پیامدها

پدیده مشاوره پیش از ازدواج، پیامدهایی را در این پژوهش به همراه داشته است که شامل پیامد فرد (انتخاب درست و آگاهانه) پیامد زوجی (ازدواج سالم و پایدار) پیامد خانوادگی (سبک فرزندپروری موفق) و پیامد اجتماعی (پیشگیری از آسیب‌های طلاق) است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱ Neo test
۲ Glassers test
۳ Attachment test
۴ Cattell test
۵ Schema test

شکل (۲) الگوی مفهومی مشاوره پیش از ازدواج مستخرج از پژوهش

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مؤلفه‌های شکل دهنده مشاوره پیش از ازدواج

جدول (۲): مؤلفه‌های شکل دهنده مشاوره پیش از ازدواج					
ردیف	عبارات (گزینه‌ها)	فروانی	کدباز	کد محوری	کد انتخابی
۱	شغل، تحصیلات، امکان ادامه تحصیل، مسیر پیشرفتی که در نظر دارند و محل زندگی بررسی می‌شود آفا باید حتماً شاغل باشد.	۵	جمعیت شناختی	ارزیابی فردی	حرکت به سوی ازدواج پایدار
۲	مسائل فردی مانند سن و جنس را مورد بررسی قرار می‌دهم.	۱	عوامل بیولوژیکی		

جدول (۲): مؤلفه‌های شکل‌دهنده مشاوره پیش از ازدواج					
ردیف	عبارات (گزینه‌ها)	فروانی	کدباز	کد محوری	کد انتخابی
۳	بعضی از رگه‌های شخصیتی مثل برون‌گرایی و درون‌گرایی و فعال و منفعل بودن باید موردتوجه قرار بگیرند و شاید حتی باید احتیاط کرد اگر ویژگی‌ها به هم نزدیک باشند سینی‌ری ایجاد می‌کنند هم‌افزایی ایجاد می‌کنند انرژی جمع دو تا مؤلفه نیست بلکه ضرب آن‌هاست که بسیار مهم است قبل از ازدواج از لحاظ شخصیتی موردتوجه قرار بگیرند.	۱۳	ویژگی‌های شخصیتی	ارزیابی فردی	حرکت به‌سوی ازدواج پایدار
۴	ملاک‌های موردنظر برای انتخاب هم بعد حسی و هم بعد عقلی بررسی می‌شود در بعد حسی پسر با خودش روی پسند دختر روراست باشد و اگر چیزی ذهنش را درگیر می‌کند بگوید در بعد عقلی سلامت جسمی و روانی و فکری‌ها و خانوادگی بیشتر تشابه باشد بهتر است.	۴	پسند ظاهری فرد و تشابه در سلامت جسمی روانی و خانوادگی		
۵	بلوغ عاطفی و فکری و اجتماعی و اقتصادی و آمادگی و استقلال از خانواده‌ها به‌خصوص پسر موردبررسی قرار می‌گیرد.	۳	بلوغ عاطفی		
۶	بعد عقلی بررسی می‌شود در بعد حسی پسر با خودش روی پسند دختر روراست باشد و اگر چیزی ذهنش را درگیر می‌کند بگوید در بعد عقلی سلامت جسمی و روانی و فکری‌ها و خانوادگی بیشتر تشابه باشد بهتر است.	۳	تشابه در ابعاد مختلف سلامت		
۷	بلوغ فکری افراد دارای اهمیت است یعنی اساساً آیا به حدی از رشد یافتگی رسیدند که می‌خواهند ازدواج کنند؟	۵	بلوغ فکری		
۸	در ازدواج خیلی مهم است که معنی همسر بودن و ما بودن را بفهمند این‌که زن و مرد نسبت به هم چه وظایفی دارند دوست داشتن و احترام گذاشتن مشترک به فامیل هم.	۲	پذیرش نقش‌های جنسیتی		
۹	شناخت زوجین از هم برای من مهم است و اینکه با	۳	میزان شناخت		

جدول (۲): مؤلفه‌های شکل‌دهنده مشاوره پیش از ازدواج				
ردیف	عبارات (گزینه‌ها)	فروانی	کدباز	کد محوری
	بررسی‌های انجام‌شده چقدر شناخت حاصل شده است؟		زوجین و درک متقابل	
۱۰	عزت‌نفس افراد را بررسی می‌کنم.	۱	میزان خود ارزشمندی	
۱۱	اینکه هر کدام تا چه اندازه پذیرای مسئولیت‌های زندگی خانوادگی هستند را بررسی می‌کنم.	۳	میزان احساس مسئولیت‌پذیری	
۱۲	از همه مهم‌تر سلامت روان است انعطاف‌پذیری داشته باشند و بتوانند چالش‌های زندگی که اجتناب‌ناپذیرند را بپذیرند و راهکارهای مناسب را به کار ببرند.	۳	میزان انعطاف‌پذیری	
۱۳	به‌صورت غیرمستقیم استقلال و تمایز یافتگی را بررسی می‌کنم استقلال مالی آقا خیلی مهم است.	۲	استقلال و تمایز یافتگی	
۱۴	نوع نگاهشان به مذهب و دین‌داری و نحوه اجرای دستورات دینی مورد بررسی قرار می‌گیرد.	۳	مسائل مذهبی	
۱۵	سطح خلق آن‌ها را بررسی می‌کنم و میزان شادخوی آن‌ها را می‌سنجم.	۱	میزان شادخویی	
۱۶	در مورد مشروب و سیگار و اعتیاد و نوع میهمانی‌ها سؤال می‌کنم.	۴	چک کردن خط قرمزها	
۱۷	غیر از نظم آیا کسی از افراد خانواده افسردگی و وسواس و یا هر نوع بیماری داشته‌اند یا نه آیا خودشان با این مسائل درگیر هستند؟	۲	بررسی بالینی	
۱۸	نگرش افراد به سن مهم است بیش از ۱۰ سال تفاوت سنی توصیه نمی‌شود چون روی دیدگاه‌ها و فرهنگ افراد اثر می‌گذارد. تفاوت بیش از دو مقطع در تحصیلات مشکل‌ساز است.	۳	تناسب سنی و تحصیلی	
۱۹	به نظر من قبل از ازدواج در مشاوره باید به همسانی و همگونی الگوی شناختی و رفتاری و هیجانی توجه شود.	۳	آمادگی شناختی	
۲۰	روابطی که از کودکی تا ازدواج با پدر و مادر و خواهران و برادران داشته است و در ازدواجش مؤثر	۲	روابط سیستمی خانواده	ارزیابی خانوادگی
				حرکت به‌سوی ازدواج پایدار
				ارزیابی فردی

جدول (۲): مؤلفه‌های شکل‌دهنده مشاوره پیش از ازدواج					
ردیف	عبارات (گزینه‌ها)	فروانی	کدباز	کد محوری	کد انتخابی
	بوده و زمینه‌ساز ازدواج موفق بوده است				
۲۱	ویژگی‌های دو خانواده را از نظر اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی مورد بررسی قرار می‌دهند.	۶	مسائل اقتصادی - اجتماعی		
۲۲	میزان شباهت خانواده‌ها از نظر تعداد فرزندان و تحصیلات پدر و مادر پرسیده می‌شود.	۳	تشابه و تناسب خانوادگی		
۲۳	نگاهشان به مسئله فرزندآوری و نحوه تربیت فرزندان مورد بررسی قرار می‌گیرد.	۱	مسائل فرزندپروری		
۲۴	چقدر همدیگر را دوست دارند به دو دلیل می‌پرسم یک در دختر و پسری که هیچ‌کدام از ملاک‌ها را ندارند و فقط عاشق هستند از آن‌ها می‌خواهند که به ملاک‌هایی که به آن‌ها گفته‌اند که باید مورد نظر قرار بگیرند از ۲۰ نمره بدهند میانگین گرفته اگر فقط فاکتور عشق باشد میانگین پایین خواهد بود و مشکل آفرین است و دو دختر و پسر قبل از عقد باید تا حدی همدیگر را دوست داشته باشند.	۶	بررسی عوامل بروز طلاق		
۲۵	یکسانی در زمینه طبقه اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی و قومیت را مورد نظر قرار می‌دهم.	۷	تشابه و تناسب اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی	حرکت به‌سوی ازدواج پایدار	
۲۶	راجع به نظام خانواده‌شان سؤال می‌کنم که بیشتر مادر سالار بود یا پدرسالار ارتباط عاطفی خانواده چطور بوده احساس آن‌ها نسبت به خانواده‌شان چطور هست؟	۲	بررسی نظام خانوادگی		
۲۷	مطلبی که خیلی برایم مهم است این که خودشان را درست بشناسند تا متوجه شوند که چه آدمی متناسب با ویژگی‌های شخصیت خودشان انتخاب کنند.	۵	خودشناسی و انتخاب آگاهانه		
۲۸	من معتقدم هر کسی اگر بخواهد و فقدان مهارت‌ها را یاد بگیرد می‌تواند سازگار شود مشکل ما این است که بلد نیستند یاد نمی‌گیرند و هر کسی می‌گوید من همینی که هستم، هستم. در نتیجه هیچ‌کس نمی‌تواند زندگی کند.	۵	آموزش مهارت‌های زندگی	آموزش مهارت‌ها	

جدول (۲): مؤلفه‌های شکل‌دهنده مشاوره پیش از ازدواج				
ردیف	عبارات (گزینه‌ها)	فروانی	کدباز	کد محوری
				کد انتخابی
۲۹	افراد یکسری ویژگی‌هایی لازم دارند که این ویژگی‌ها برگرفته است شخصیت است و به عملکرد و نوع ارتباط آن‌ها با دیگران مربوط است یعنی آدم‌ها ممکن است بعضی مهارت‌های ارتباطی با دیگری را بخصوص با جنس مخالف را خوب فرانگرفته باشند.	۵	اهمیت مهارت‌های ارتباطی	
۳۰	برای شناخت روان‌شناختی به زن و مرد کتاب معرفی می‌کنم.	۱	کتاب‌درمانی	
۳۱	برای ۵ سال اول و رسیدن به تفاهم مشترک سه تا ۶ ماه یک‌بار رجوع کند.	۱	خدمات اطمینان بخشی	
۳۲	در ارتباط با تفریح و توجه و محبت به هم و معاشرت با دیگران و نیاز جنسی با جزئیات صحبت می‌شود. نوع تفریح و غذا و نوع معاشرت با آدم‌ها و ریزترین مسائل باید سؤال شود میزان خواب و نوع موسیقی موردعلاقه.	۳	توجه به نیازهای اساسی	نیازهای، خواسته‌ها و اهداف
۳۳	تصویری که از آینده زندگی و ازدواج دارند و انتظاراتشان که می‌خواهند به ازدواج برسند هرچه نزدیک‌تر باشد بهتر است.	۳	بررسی ملاک‌های انتخاب	اهداف
۳۴	راجع به اهداف شغلی و تحصیلی و هدف از زندگی صحبت کردند یا نه.	۲	ارزیابی اهداف زندگی	اهداف
۳۵	از تست‌های نئو و کتل و mmpi استفاده می‌کنم. از دو تست میلون و طرح‌واره استفاده می‌کنم.	۱۰	استفاده از تست‌های شخصیتی	ابزار
۳۶	از تست کتل و گلاسر و در صورت اختلال mmpi از هر دو گرفته می‌شود.	۳	استفاده از آزمون نیازهای گلاسر	ابزار
۳۷	به‌وسیله پرسشنامه و مصاحبه به بررسی ویژگی‌های شخصیتی افراد می‌پردازم.	۳	استفاده از پرسشنامه	ابزار
۳۸	بیشتر در فضای مصاحبه و از تجربه‌های شخصی استفاده می‌کنند از نوع واکنش و میزان آگاهی افراد از طرف مقابل آگاه می‌شوم.	۴	استفاده از مصاحبه	ابزار
۳۹	از آزمون‌های فرافکن و آدمک و درخت و پرسشنامه	۱	استفاده از آزمون-	ابزار
حرکت به‌سوی ازدواج پایدار				

جدول (۲): مؤلفه‌های شکل‌دهنده مشاوره پیش از ازدواج					
کد انتخابی	کد محوری	کدباز	فروانی	عبارات (گزینه‌ها)	ردیف
		های فرافکن و آدمک و درخت		شخصیتی استفاده می‌کنم آزمون‌های فرافکن حتی اختلالات شخصیتی را هم نشان می‌دهد.	
		استفاده از تست دل‌بستگی	۱	از تست نئو و نیازهای گلاسر و تست دل‌بستگی و mmpi استفاده می‌کنم.	۴۰
		استفاده از تست طرح‌واره	۲	سلامت شخصیت را با گرفتن تست طرح‌واره و تست نیازهای گلاسر و تیپ شخصیتی mmpi مورد بررسی قرار می‌دهند.	۴۱

بحث و نتیجه‌گیری

مشاوره پیش از ازدواج مفهومی چندبعدی است و فرایند آن مستلزم وجود عوامل متعددی است که برآمده از ارزیابی‌های فردی، زوجی و خانوادگی و همچنین راهبردهایی در جهت هدایت افراد به سمت تصمیم و انتخاب آگاهانه و در نتیجه ازدواجی باثبات‌تر است. الگوی مفهومی که از پژوهش استخراج شده است چگونگی تعامل این عوامل را در مشاوره پیش از ازدواج برای رسیدن به ازدواجی پایدار را نشان می‌دهد. برخی از یافته‌های این پژوهش، به‌نوعی در پژوهش‌های گذشته بیان گردیده‌اند و برخی از آن‌ها مانند، تشابه و تناسب ویژگی‌های شخصیتی، پذیرش نقش‌های جنسیتی، همسانی و همگونی الگوی شناختی، رفتاری و هیجانی، بررسی ملاک‌های انتخاب و تأکید خاص بر آموزش مهارت‌ها، عامل پیشگیری از زیان‌های روانی-اجتماعی از این پژوهش استخراج گردید. بر اساس الگوی پارادایمی یافته‌ها، آنچه به‌عنوان مؤلفه‌های مؤثر در مشاوره‌های پیش از ازدواج استخراج شد عبارت‌اند از: شرایط علی شامل ارزیابی فردی، ارزیابی خانوادگی، آموزش مهارت‌ها، کاربست ابزار و نیازها، خواسته‌ها و اهداف که در مشاوره پیش از ازدواج مورد توجه قرار دارند. راهبردهای اتخاذشده در این پژوهش، سبب کاربردی‌تر شدن و پی بردن به اهمیت مشاوره پیش از ازدواج گردید. این راهبردها ریشه در شرایط علی پژوهش داشته است. پدیده مشاوره پیش از ازدواج، پیامدهای متعددی را برای افراد به همراه

داشت. از جمله: پیامد فردی (خودشناسی)، پیامد زوجی (ازدواج سالم و پایدار)، پیامد خانوادگی (فرزندپروری موفق) و پیامد اجتماعی (پیشگیری از طلاق و خسارت‌های روانی-اجتماعی).

لازم به یادآوری است با توجه به مقوله‌های شناسایی شده، مقوله مرکزی که تمام مقوله‌های فرعی دیگر که متوجه آن می‌گردد و برای الگوی ارائه شده چارچوبی فراهم می‌آورد مقوله «حرکت به سوی ازدواج سالم و پایدار» است. انتخاب این مقوله منتج از یافته‌های این پژوهش است، بدین معنا که آنچه در همه مصاحبه‌ها مشاهده می‌شد تأکید مصاحبه‌شوندگان بر اهمیت توجه، اولویت‌دهی، به ویژگی‌های شخصیتی در مشاوره پیش از ازدواج و تأثیر آن بر ازدواج پردوام نسبت به سایر مؤلفه‌ها بود. به گونه‌ای که از ۲۰ نفر شرکت‌کننده در مصاحبه ۱۳ نفر به ویژگی‌های شخصیتی به‌عنوان عامل مؤثر در ازدواج و پس از ازدواج تأکید داشتند.

مشاوران در این پژوهش نه تنها از تأثیر ویژگی‌های شخصیتی آگاه بودند بلکه با توجه به پیامدهای ناگوار پس از ازدواج، اهمیت بسیار زیادی برای توجه دقیق‌تر و کاربردی‌تر از این مؤلفه در مشاوره‌های پیش از ازدواج قائل شدند. در واقع با توجه به این مقوله، از روابط همسران در آینده مراقبت کرده و افزایش رضایت زناشویی نیز به همراه خواهد داشت.

بر اساس یافته‌های به‌دست آمده، ویژگی‌های بارزی که مشارکت‌کنندگان در ازدواج موفق عنوان کردند، انعطاف‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، مثبت‌اندیشی، بخشش و شفقت ورزی، داشتن ثبات هیجانی، عدم وابستگی به خانواده‌ها (استقلال و تمایز یافتگی)، پذیرش و درک متقابل و بلوغ فکری و عاطفی است که بیشتر این ویژگی‌ها در شخصیت سالم وجود دارد. توجه به این ویژگی‌ها به صورت جدی در مشاوره پیش از ازدواج تا حدودی مغفول مانده است و بیشتر توجهات به پس از ازدواج و آن‌هم به روش‌های مهارت ورزی در تعامل زوجین بوده است؛ در حالی که پیشگیری مقدم بر درمان است و گاه با روبرو شدن با اختلالات شخصیتی، مهارت‌آموزی نیز مؤثر نخواهد شد. اگرچه در پژوهش‌های

انجام شده به اهمیت ویژگی‌های شخصیتی بر رضایت از ازدواج مورد بررسی قرار گرفته است اما توجه جدی‌تری به این متغیر در مشاوره‌های پیش از ازدواج را می‌طلبید. در صورت مشاهده موانع شخصیتی در ازدواج به صورت جدی بتوان برخورد کرد. به طوری که فرد ابتدا در صدد درمان برآید، سپس به ازدواج فکر کند. این موضوع هنوز جایگاهش را در جامعه به دست نیاورده است.

این یافته‌ها با بعضی از پژوهش‌ها مانند پژوهش توشمالانی و امیری (۱۳۹۹) با عنوان «مقایسه‌ی ویژگی‌های شخصیتی اختلالات روانی و اختلال هویتی جنسی زوجین در معرض طلاق و زوجین عادی» دی کیوپر (۲۰۱۲)، نقش شخصیت بر رضایت، مرادی و همکاران (۲۰۱۵)، نقش مشاوره پیش از ازدواج، میزان آشنایی با ویژگی‌های شخصیتی، خدادادی سنگده و همکاران (۱۳۹۹)، رضایت از ازدواج در بستر خانواده سالم مبتنی بر بافت فرهنگی، شاکر و همکاران (۲۰۱۰)، جامعه‌ی امن نیاز به خانواده سالم، طلوع تکمیلی و همکاران (۱۳۹۹)، صفات شخصیت و رضایت زناشویی، جزایری و دلاور و در تاج (۱۳۹۷)، شادکامی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و هوش هیجانی همسو است. بسیاری از پژوهش‌ها اهمیت شناخت ویژگی‌های شخصیتی در مشاوره پیش از ازدواج را نشان دادند. چارنیا (۲۰۰۷)، در تحقیق خود دریافت، شخصیت بر رضایت زناشویی اثر دارد. نتایج پژوهش او اثرات معناداری را برای بازبودن، مسئولیت‌پذیری، سازگاری و ویژگی‌های اجتماعی-جنسی نشان داد. همچنین پالسون و همکاران (۲۰۰۷)، بر این باورند، ویژگی‌های شخصیتی افراد به عنوان یکی از عوامل ایجاد خشونت‌ها از اهمیت بیشتری نسبت به سایر عوامل برخوردار است. به بیان دیگر، مشکلات اقتصادی-اجتماعی و حتی تفاوت‌های فردی که از عوامل بروز خشونت خانگی می‌باشند، در پرتو یک شخصیت سالم و به‌دوراز مشکل حل‌شدنی به نظر می‌رسد.

شیخ زین‌الدین، فرخی و عباس پور آذر (۱۳۹۷) در تحقیق «شادکامی بر اساس

^۱Decuyper, M

^۲Sharker, R., Heshmati, R., & poor Rahimi, M

^۳M. R. Charnia

^۴S. Pallesen, B. Nielsen, N. Mageroy, C. Andreassen, & S. Einarsen

ویژگی‌های شخصیتی با سازگاری زناشویی^۱، دریافتند که صفات شخصیتی به‌عنوان پیش‌آمدگی‌هایی که افراد با خود از روابط زناشویی وارد می‌کنند، بر سازه‌های میانجی در برخورد با مشکلات زناشویی اثرگذار است. قره داغی (۱۳۹۰)، در مطالعه‌اش با عنوان «اختلالات شخصیت الگوهای بالینی شخصیت» با پژوهش حاضر همسو بوده‌اند. هنگامی که یکی از همسران در ازدواج مبتلا به اختلالات روان‌شناختی گردد، به‌احتمال زیاد همسرش نیز از این متأثر می‌شود. بر اساس پژوهش محمدی و باقری^۱ (۲۰۱۸)، ویژگی‌های شخصیتی تأثیر مستقیمی بر بی‌ثباتی زناشویی دارند. تاری و همکاران^۲ (۲۰۰۶)، عنوان کردند که پژوهش‌ها نشان داده‌اند که ثبات و پایداری یک ازدواج با هماهنگی ویژگی‌های شخصیتی زوجین مرتبط است. محققان معتقدند که یک توافق عمومی وجود دارد که خصوصیات شخصیتی نقش مهمی در نتایج منفی و مثبت روابط زناشویی دارند. همچنین خدادادی سنگده (۱۴۰۰) در تحقیق خود که به دنبال شناسایی دلایل شکل‌گیری تعارض زناشویی در دوران عقد بود دریافت، ویژگی‌های ناکارآمد فردی و نقاط ضعف شخصیتی طرفین زوج که تحت عنوان نقصان شخصی شناسایی کرده است؛ رگه‌های روان رنجوری، تمایل به پنهان‌کاری، انعطاف‌پذیری پایین، خودارزشمندی کم‌رنگ، تمایز یافتگی پایین، توجه نداشتن به ظاهر و مسئولیت‌پذیری پایین دیده می‌شود. از پژوهش‌های دیگر همسو با پژوهش حاضر، تیموس و پاولا^۳ (۲۰۱۶)، کلاکستون^۴ (۲۰۱۰)، درینفورث^۵ (۲۰۱۰)، پریرا مورالز و همکاران (۲۰۱۸)، ولراس، تورگرسن، تورگرسن^۶ (۲۰۱۶)، اسمیت و ویلیامز^۷ (۲۰۱۶) و پولا و همکاران^۸ (۲۰۱۶)، می‌توان اشاره کرد. در این پژوهش‌ها علاوه بر ویژگی‌های شخصیتی، مهارت

^۱E. Mohammadi, & M. Bagheri

^۲Y. Attari, A. Amanollahi fard, A. Mehrabi zadeh, M. Honarmand,

^۳W. Timothy, & S. G. W. Poula

^۴A. Kelakeston,

^۵C.Drinforth.

^۶A. Pereira_Morales, J. Adon, A. Sandra Lopez, S. Diego, A.& D.A. Forevo

^۷M.Vollrath, E. S .Torgersen & L. Torgersen

^۸T. Smith, W. & P.B. Williams

^۹L. Peplau, & A. S. L. Gordon

های ارتباطی، روابط سیستمی خانواده، مهارت گفتگو و همدلی، از پایه‌ها و عوامل مؤثر در حل تعارضات زوجین و سیستم زناشویی کارآمد هستند.

مطابق با یافته‌های این پژوهش برون‌گرایی-درون‌گرایی از ویژگی‌های شخصیتی مؤثر در ازدواج است. کارنی و برادبری (۱۹۹۵)، درون‌گرایی-برون‌گرایی را یکی از پیش‌بینی‌کننده‌ترین متغیرهای ثبات زناشویی معرفی کرده‌اند. در یافته‌های پژوهش حاضر نیز بسیاری از مشاوران بر تناسب و تشابه درون‌گرایی-برون‌گرایی برای رسیدن به ازدواج پایدار تأکید داشتند. هولمن، لارسون و السون (۲۰۰۲)، نیز معتقدند ویژگی‌های شخصیتی مانند کنترل تکانه، مقبولیت، برون‌گرایی با کیفیت زناشویی پس از ازدواج در ارتباط هستند و نیز حالت‌های هیجانی مانند افسردگی^۲، حرمت خود و سلامت هیجانی با کیفیت زناشویی مرتبط‌اند. همچنین تحقیقات آیزنگک، واک فیلد^۱ (۱۹۸۱)، کلی و کانلی^۵ (۱۹۸۷)، و کوردک^۶ (۱۹۹۸)، بیشتر حوزه ثبات هیجانی در برابر بی‌ثباتی (نوروزگرایی) به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده ازدواج موفق تأکید داشتند. پژوهش‌ها در ایران نیز نشان می‌دهند که نوروزگرایی با رضایت زناشویی رابطه معکوس دارد عبدالله زاده (۱۳۸۲)، رزاقی و همکاران (۱۳۹۰)، شاهمرادی و فاتحی زاده و احمدی (۱۳۹۰)، در پژوهشی گزارش کردند که سطوح بالای نوروزگرایی، افسردگی و افکار پارانوئیدی در یکی از زوجین پیش‌بینی‌کننده‌های تعارض زناشویی و طلاق هستند. مطالعات مرتبط با زوجین و رضایتمندی نیز حاکی از این است که مشکلات ازدواج به سایر جنبه‌های زندگی افراد نیز تسری می‌یابد، به عبارت دیگر چنین به نظر می‌رسد که رضایت از ازدواج و رضایتمندی متغیرهایی هستند که بر کیفیت زندگی، مستقیم و غیرمستقیم اثر می‌گذارند (کساپوغلو و بینگول^۷ ۲۰۱۸).

^۱B. Karney, R. & T. N. Bardbery,

^۲T. Holman, B., Larson, J. H. & J. A. Olson

^۳Depression

^۴Eyseng & Walk field

^۵E. Kelley, & L. J. J. Canley

^۶Kordak

^۷F. Kasapuglu, & A. Yabanigul,

در تبیین یافته‌ها، حرکت به سوی ازدواج سالم و پایدار که مقوله هسته‌ای این پژوهش است، دارای فرایندی است. از عوامل مهم در این فرایند، سبک‌های دلبستگی، شیوه‌های تربیتی و پرورشی، طرح‌واره‌های ناسازگار، افراد است که در نهایت در شکل‌گیری شخصیت و به دنبال آن انتخاب همسر، تأثیرگذار است. ویژگی‌های شخصیتی نقش تعیین‌کننده‌ای در طی این فرایند دارند. به این معنی که اگر ویژگی‌های شخصیتی افراد در قبل از ازدواج مورد بررسی قرار بگیرند یعنی میزان برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، میزان سازگاری و بخشش زوجین هرچه تشابه بیشتر باشد و یا حداقل در دوسر طیف نباشند. همچنین هرچه افراد مسئولیت‌پذیرتر، وظیفه‌شناس‌تر و با وجدان‌تر باشند، اصولاً به دلیل تعهد شخصی برای حفظ و ثبات رابطه زناشویی‌شان، با هدفمندی بیشتر تلاش می‌کنند. همچنین افراد با داشتن ثبات هیجانی که عامل کلیدی رضایت از زندگی و حفظ سلامت روانی آنان است، به دلیل رفتارهای مسالمت‌آمیز، اعتمادبه‌نفس و همکاری بالا، در جهت کسب رضایت زناشویی موفق‌ترند.

در نتیجه، ضرورت دارد که هر شخصی برای گرفتن تصمیم درست ازدواج آگاهانه عمل کرده تا با توانمندی دست به انتخابی صحیح بزند. همین تصمیم در آینده، زندگی خانواده بادوام و رضایتمند و یا کم‌دوام و نارضایتمندی را رقم می‌زنند. هسته اصلی و زمینه‌ساز ازدواج پایدار، رضایت از خانواده و زندگی است. به عبارتی سلامت جامعه و خانواده در گرو رضایت افراد از ازدواجشان است.

پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی مواجه بوده است، نمونه‌هایی که در پژوهش حضور داشتند، متعلق به شهر تهران بوده‌اند، در نتیجه لازم به نظر می‌رسد به دلیل احتمال تفاوت‌های فردی و جامعه هدف انتخاب‌شده، در تعمیم نتایج شرط احتیاط صورت بگیرد. محدودیت دیگر اینکه ممکن است مؤلفه‌های دیگری هم با مشاوره پیش از ازدواج مرتبط باشد که در این پژوهش و یافته‌های به‌دست آمده از آن، به آن اشاره نشده باشد. احتمال تأثیر فرهنگ و یا خرده فرهنگ‌ها و قومیت‌های مختلف وجود دارد و امکان بررسی آن وجود نداشت. پژوهش حاضر، مجموعه‌ای از اطلاعات و یافته‌هایی را معرفی کرد که لازم

است پژوهشگران دیگر که در حوزه خانواده و زوج کار می‌کنند، مورد توجه قرار بدهند و به دنبال جمع‌آوری عمیق‌تر اطلاعات باشند. پیشنهاد می‌شود پژوهشی مشابه پژوهش حاضر در شهرهای دیگر با بافت‌ها و فرهنگ‌های مختلف کشورمان انجام گردد و قابلیت تعمیم‌پذیری آن بررسی شود. همچنین برای ارزیابی و اعتبار کمی این پژوهش این مدل مشاوره‌ی پیش از ازدواج را روی تعدادی از زوجین که از طریق مشاوره‌ی پیش از ازدواج، ازدواج کرده‌اند اجرا شود و نتایج مورد بررسی قرار بگیرند.

ORCID

Talaat Ahangar

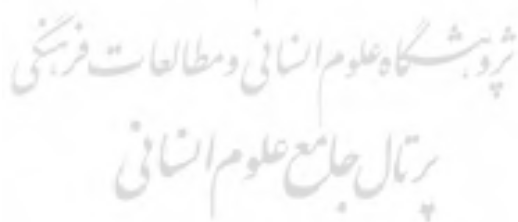
 <https://orcid.org/0000-0002-8943-1557>

Ahmed Barjali

 <https://orcid.org/0000-0001-6823-7600>

Mehdi Dawai

 <https://orcid.org/0000-0001-6225-2446>

منابع

السون، دیوید اچ؛ جان دفرین، السون و ایمی کی (۱۳۹۷). مهارت‌های ازدواج و ارتباط زناشویی کارآمد، ترجمه: احمد رضا بحیرایی و نادر فتحی، انتشارات روان‌شناسی و هنر. اندوز، زهرا؛ حمیدپور، حسن (۱۳۸۴). «بررسی رابطه طرح‌واره ناسازگار با سبک‌های دلبستگی و سازگاری زناشویی»، مقاله ارائه شده در دومین کنگره آسیب‌شناسی خانواده در ایران، دانشگاه شهید بهشتی.

بانکی پور فرد، امیرحسین؛ کلانتری، مهدی؛ مسعودی نیا، زهرا (۱۳۹۰). «درآمدی بر آمار ازدواج جوانان در ایران»، مجله مطالعات معرفتی دانشگاه آزاد اسلامی، سال پانزدهم، شماره ۳ (ص ۲۶-۴۷).

توشمالانی، مریم و امیری، حسین (۱۳۹۹). «مقایسه ویژگی‌های شخصیتی، اختلالات روانی و اختلال هویت جنسی زوجین در معرض طلاق و زوجین عادی» (مطالعه موردی: معلمان ابتدایی شهر صحنه). نشریه پیشرفت‌های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش، آبان ۱۳۹۹، شماره ۲۹، ص ۱۱۶ تا ص ۱۳۱.

جان بزرگی، مسعود (۱۳۹۸). مشاوره پیش از ازدواج اصول مبانی و راهبردهای علمی، چاپ دوم، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

جزایری، سید حسن؛ دلاور، علی و درتاج، فریبرز (۱۳۹۷). «تدوین مدل شادکامی براساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی، سبک دلبستگی، فعالیت‌های ارادی و ویژگی‌های جمعیت شناختی»، فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، سال نهم، شماره ۳۵، ص ۲۷ تا ۵۶.

حسینی بیرجندی، سید مهدی (۱۳۹۳). آموزش و مشاوره قبل از ازدواج، چاپ چهارم، تهران: انتشارات آوای نور.

خدادادی سنگده، جواد؛ کلانی، اعظم و گوهری پور، مرتضی (۱۳۹۹). «تدوین الگوی مفهومی رضایت از ازدواج در بستر خانواده سالم مبتنی بر بافت فرهنگی»، فصلنامه فرهنگ و مشاوره و روان‌درمانی دانشگاه علامه طباطبایی، سال یازدهم، شماره ۴۱، ص ۲۷ تا ۶۰.

خدادادی سنگده، جواد (۱۴۰۰). «شناسایی دلایل شکل‌گیری تعارض زناشویی در دوران عقد»، فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، سال دوازدهم، شماره ۴۸، ص ۲۵ تا ۵۴.

رزاقی، نرگس؛ نیکی جو، معصومه؛ کراسکیان موجمیری، آدیس و ظهراپی مسیحی، آرینه (۱۳۹۰). «رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت با رضایت زناشویی»، *روانشناسی تحولی*:

روانشناسی ایرانی، شماره ۲۷: ۲۶۹-۲۷۷.

رستمی، لیدا و گودرزی، محمد (۱۴۰۱). «مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و نحوه نگرش به انتخاب همسر در دانشجویان متأهل دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج»، *دوفصلنامه علمی*

روان‌شناسی بالینی و شخصیت، دوره ۲۰، شماره ۱، پیاپی ۳۸، ص ۳۱-۴۴.

شاهمرادی، سمیه؛ فاتحی زاده، مریم و احمدی، احمد (۱۳۹۰). «پیش‌بینی تعارض زناشویی از طریق ویژگی‌های شخصیتی، روانی و جمعیت شناختی زوج‌ها»، *دانش و پژوهش در*

روانشناسی کاربردی، سال دوازدهم، شماره ۱، بهار ۱۳۹۰، (پیاپی ۲۳) دوره جدید.

شجاعی، فاطمه؛ جزایری، رضوان السادات؛ احمدی، سید احمد و جزایری، مریم السادات (۱۳۹۸).

«بررسی سازگاری زناشویی و عملکرد ازدواج بر اساس میزان تفاوت سطح تحصیلی».

شیخ زین الدین، حمیده؛ فرخی، نورعلی و عباس پور آذر، زهرا (۱۳۹۷). «نقش میانجی‌گر سرمایه روان شناختی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیت با سازگاری زناشویی دانشجویان»،

فصلنامه روان‌شناسی کاربردی ۱۲ (۳): ۴۶۹-۴۳۲.

طلوع تکمیلی ترابی، نادره؛ و کیلی، پریوش و فتاحی اندیل، اعظم (۱۳۹۹). «رابطه صفات

شخصیت و رضایت زناشویی براساس نقش میانجی‌گری جهت‌گیری مذهبی»، *فصلنامه*

علمی و روان‌شناسی کاربردی، دوره ۱۴، شماره ۱ (۵۳).

فاطمی راد، محمد حسن و صابری فرد، لیلا (۱۳۹۵). *روان‌شناسی و مشاوره پیش از ازدواج*، چاپ

اول، نشر وانا.

قربانی، مریم؛ فیروزی، سمیه (۱۳۹۶). «اثربخشی آموزش سبک زندگی در رضایت مندی و

فروودگی زناشویی زنان متأهل شهر اصفهان»، دوره ۸، شماره ۱ (مسلسل ۲۹)؛ صفحه ۲۳

تا ۳۶.

قره داغی، ماندانا (۱۳۹۰). «مقایسه اختلالات شخصیت الگوهای بالینی شخصیت و الگوهای بالینی

شدید شخصیت بین زنان مطلقه و عادی شهرستان شوشتر»، *یافته‌های نو در روانشناسی*

(روانشناسی اجتماعی) پاییز ۱۳۹۰، دوره ۵، شماره ۱۶؛ صفحه ۷۱ تا ۸۴

محمد پور، احمد (۱۳۹۲). *روش تحقیق کیفی ضد روش*، جلد ۱، چاپ دوم، تهران، انتشارات

جامعه‌شناسان.

نظری، راضیه؛ کربلایی، محمد و میگونی، احمد. (۱۳۹۶). «الگوی ساختاری کمال‌گرایی، بهزیستی روان‌شناختی و سازگاری زناشویی»، فصلنامه روان‌شناسی کاربردی، ۳ (۴۳):

۴۱۱-۴۲۲.

References

- Arity, S&, Bembord, J., (1980) The Psychological Organism of depression. *American Journal of Psychiatry*, 1370, 1360-11360-1365.
- Attari, Y. A., Amanollahi fard, A, Mehrabizadeh, Honarmand, M. (2002). Relationship between Personality characteristics and individual factors' A family with marital satisfaction in the state personnel office in Ahvaze. *J sci Educ psychol*, 3, 81 – 108. [Inpersia]
- Besharat M, Farahmand H. (2016). The mediating role of emotion regulation difficulty in the relationship of depression and anxiety. *Thought and behavior in Clinical Psychology*, (44) 12, 7-16. (In Persian)
- Cheng, S. Y., Lin, P. C., Chang, Y. K., Lee, P. H., & Chen, S. R. (2019). Sleep quality mediat relationship between work-family conflicts and the self-perceived health status among hospital nurses. *Journal of nursing management*, 27(2), 381-387.
- Charania, M. R. (2007). Personality Influence on Marital Satisfaction: An Examination of Actor, Partner, and Interaction Effects. *University of Texas at artington*. 14(2), PP.187-208.
- Cooper, ML. (2010). Toward a person situation model of sexual risk –taking behaviors: illuminating the conditional effects of traits across sexual situation and relationship contexts. *Journal of personality social psychology*. 98(2). Pp319-340.
- Darlington, C. L. (2010), *The female brain*. CRC Press.
- Deal, R.L., & Olson, D.H. (2010), *The remarriage checkup*. *The United States of America: Baker Publising Group, Inc*.
- Decuyper, M., De Bolle, M., De Fruyt, F. B. (2012). Personality, Perceptual accuracy, and relationship satisfaction in dating and married couples, *Journal of personal Relationship*. 19, 128-145.
- Doel, C. Schroder, GR. (2001). The impact of Various factorsion the Personality. Job satisfaction and turnover intentions of professional accountants. *Journal of Managerial Auditing*.; 16 (4): 234-245.
- Donnellan, M.B. Burt, S.A., Levendosky, A. A., & Klump, K. L, (2005). Genes, personality, and attachment in adults: Amultivariat behavioral geneti analysis. *personality and social Psychology Bulletin*, 34 (1), 33 -16.
- Donnellan, B. M. Conger, R. D., & Bryant, C. M. (2004), The big five and

- enduring marriages. *Journal of Research in Personality*, 38, 481-504.
- Drinforth, C. (2011), The big five personality traits and perception of touch to intimate and nonintimate body regions. *Journal of Research in Personality*, 42, 1067- 1073.
- Green, A. R., & Miller, L. D. (2013). A literature review of the strengths and limitation of premarital: Implications for a Canadian context. *Canadian Journal of Counselling and Psychotherapy*, 47 (2), 245-271
- Goodman FR, Kashdan TB, Imamoglu A. (2020). *Valuing emotional control in social anxiety disorder: A multimethod study of emotion beliefs and emotion regulation*. Emotion.
- Holman, T. B., Larson, J. H., & Olson, J.A. (2002), *Individual Characteristics Influencing Marital Quality*. pp: 105-118. In T. B. Holman, P. J. Birch, J. S. Carroll, C. Doxey, J. H. Larson, & Premarital prediction of marital quality or breakup: Research, theory, and practice. New York: Kluwer Academic Plenum Publisher
- Iordachescu DA, Gica C, vladislav EO, Panaitescu A M, Peltecu G, Furtuna ME, Gica N. (2021). Emotional disorders, marital adaption and the moderating role of social support for couples under treatment for infertility. *Ginekologia Polska*, 92(2).
- Jaffee, S., & Hyde, J. S. (2000), Gender differences in moral orientation: A metaanalysis. *Psychological Bulletin*, 126(5), 703-729.
- Karney, B. R., & Bardbery, T. N. (2012) Neuroticism, marital interaction – and the trajectory of marital satisfaction. *Journal of personality and social psychology*, 2, 1075-1092.
- Kasapoglu, F., & Yabanigul, A. (2018). Marital satisfaction and life satisfaction:- The mediating effect of spirituality. *spiritual psychology and counseling*,. 3. 177-195.
- Kelakeston, A. (2010). Relationship among four big five measures of different length. *psychological Reports*, 102, 312-316.
- Kelly, E. L., & Conley, J. J. (1987), personality and compatibility: A prospective analysis of marital stability and marital satisfaction. *Journal of personality and Social Psychology*, 52, 27-40.
- Lee, S. (2014), Comparing marital satisfaction, acculturation, and personality across Asian –mixed couples in the United States (Doctoral dissertation).
- Lippa, R. A. (2010), Sex different in personality traits and gender-related occupational preferences across 53 nations: Testing evolutionary and social-environmental theories. *Archives of sexual behavior*, 36(3), 619-636.
- Mohammadi, E. & Bagheri, M. (2018). “The Role of perceived social-support and Aspects of personality in the prediction of occupational stress”. *International Journal of psychology*, Vol. 12, No 1, Winter &

spring. 2018

- Pallesen, S., Nielsen, B., Mageroy., N., Andreassen, C. S., & Einarsen, - s. (2017). An Experimental study on the Attribution of personality Traits to Bullies and Targest in a workplace setting. *Frontiers in psychology*. 10 45-65.
- Peplau, L. A., & Gordon, S. L. (1985), *Women and men in love: Gender differences in close heterosexual relationship*. In V E. O'Leary, R. K. Unger, & B. S. Wallston Eds, *Women, gender and social psychology* (pp. 257-291), Hillsdale, NJ: Lawrence Eelbaum.
- Pereira-Morales, A. J., Adon, A., Sandra Lopez-Leon, S., Diego, A., & -Forevo, D. A. (2018). "Personality triats and health- related quality of life: The mediator role of coping strategies and psychological distress". *Ann Gen Psychiatry*, 17:25.
- Refahi, J. and N. Moghtaderi (2013). The Effect of Teaching Group Empathy Skill on Increased Couple Intimacy. *Journal of Family Counseling and Psychology*, Issue 8, pp. 44-5
- Roesch, A. K., Warren, A., & Hill, E. (2021). The Relationship Between Menopause and Marital Satisfaction in Adult Women. *Journal of Graduate Education Research*, 2(1), 10.
- Sharker, R., Heshmati, R., & poor Rahimi, M. (2010). Investigation of Marital adjustment in People with secure, preoccupied, dismissing and fearful attachment styles. *Procedia-social and Behvioral Sciences*, 5: 1823-1826. [link]
- Silton RL, Kahrilas IJ, Skymba HV, Smith J, Bryant FB, Heller W. (2020). Regulating positive emotion Implications for promoting wellbeing in individuals with depression. *Emotion*, 20(1). 93.
- Smith, T. W., & Williams, P. B. (2015). Assesment of social triats in-married couples: self - reports versus spouse rating around the inter personal circurplex, *Psychological asses ment*, 28 (6). 726- 739.
- Timoth, W. S, & Poula, G. W. (2016). "Assesment of social traits in married couples: self – repts Versus spouse ratings around the interpersonal circumflex. *psychological assessment*, 28 (6): 726-736.
- Vollrath, M. E., Torgersen, S., & Torgersen, L. (2018). Association of children's Big five personalites with eating behaviors. *BMC research notes*, 11 (7), 654.
- Walker, L. J. (2006), *Gender and morality*. In M. Killen, & J. Smetana (Eds), *Handbook of moral psychology* (pp. 93- 115). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Wisyaningrum, S., Epifani, I., & Ediati, A. (2021). Surviving Marital Relationship During the COVID-19 Pandemic: A Systematic Review on Marital Conflict. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 530, 103-108.

- Wood, W., & Eagly, A. H. (2002), A cross-cultural analysis of the behavioral women and men: Implications for the origins of sex differences. *Psychological Bulletin*, 128, 699-727. <http://dx.doi.Org/10.1037/0033-2909.128.5.699>.
- Young, J. E., Gluhoski, V. (1997), *A schema-focused perspective on satisfaction in close relationship*. In: Sternberg, R J, Hojjat M. (editors.), *Satisfaction in close relationship*. New York: Guilford, 81-356.
- Young, J.E., Klosko, G., Wiesher, M (2003), *Schema therapy*. New York: Guilford, 120-2760.

استناد به این مقاله: آهنگر، طلعت، برجعلی، احمد، دوابی، مهدی. (۱۴۰۳). نقش ویژگیهای شخصیتی در مشاوره پیش از ازدواج و ازدواج پایدار، فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۵(۵۸)، ۲۹-۶۸. DOI: ۱۰.۲۲۰۵۴/QCCPC.2023.70328.3024

Counseling Culture and Psychotherapy is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.